

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 februari 2025

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**betreffende de ondersteuning
van belastingplichtigen bij het invullen
van de aangifte in de personenbelasting
bij het overlijden van een partner**

(ingediend door
de heer Achraf El Yakhoulfi c.s.)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 février 2025

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

**visant à aider les contribuables
à remplir leur déclaration
à l'impôt des personnes physiques
après le décès d'un partenaire**

(déposée par
M. Achraf El Yakhoulfi et consorts)

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toezpraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Een overheid die belastingen heft, moet daarbij haar burgers ondersteunen om die belastingen correct en eenvoudig aan te geven. Ze heeft daarbij ook de verantwoordelijkheid om de burgers te helpen om hun rechten uit te oefenen. Tijdens moeilijke momenten in iemands leven, kan het niet de bedoeling zijn dat de overheid bij het innen van de personenbelasting extra administratieve lasten oplegt bij het invullen van de aangifte van de personenbelasting.

Daarom wil dit voorstel van resolutie de belastingplichtige helpen, door de administratie automatisch een advies voor de meest gunstige belastingaanslag te laten uitbrengen tijdens het aanslagjaar van het overlijden van een partner of beide partners. Deze rol kan worden uitgeoefend binnen de vooraf ingevulde aangifte. Zo nemen we een grote administratieve zorg weg bij de burger, op een moment in hun leven waar er vaak geen ruimte is om ingewikkelde belastingberekeningen te maken. We ondersteunen de burgers in een moeilijke situatie en zorgen ervoor dat ze krijgen waar ze recht hebben.

In de personenbelasting moeten echtgenoten en wettelijk samenwonenden in de regel een gemeenschappelijke aangifte indienen. Een gemeenschappelijke aangifte, in plaats van een afzonderlijke taxatie, kan om verschillende redenen leiden tot een lagere belastingvoet door:

- 1) de aangifte van roerende en onroerende inkomsten volgens het gekozen huwelijksvermogensstelsel;
- 2) de fiscale optimalisatie van de uitgaven (bijvoorbeeld interesten en kapitaalaflossingen van een lening);
- 3) de toepassing van het huwelijksquotiënt en het meewerkinkomen;
- 4) de belastingvermindering voor personen ten laste en bestaansmiddelen, et cetera.

Anderzijds kan een afzonderlijke aanslag in sommige gevallen ook leiden tot een lagere belastingdruk. Zo zijn er bijvoorbeeld verhoogde belastingvrije sommen voor alleenstaanden met een kind ten laste.

In het huidig wettelijk kader, volgens artikel 126, § 3, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (hierna: WIB92), dient de echtgeno(o)t(e) of wettelijk samenwonende partner in het jaar van overlijden van de

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Toute autorité publique qui prélève des impôts est tenue d'aider tout citoyen à établir correctement et simplement sa déclaration fiscale. Elle a également la responsabilité d'aider les citoyens à exercer leurs droits. Lorsqu'un citoyen traverse un moment difficile, il n'est pas convenable que cette autorité impose des formalités administratives supplémentaires lors de l'établissement de la déclaration à l'impôt des personnes physiques en vue de la perception de l'impôt des personnes physiques.

La présente proposition de résolution vise dès lors à aider les contribuables en chargeant l'administration de formuler automatiquement un avis sur l'imposition la plus favorable pour l'exercice du décès du partenaire ou des deux partenaires. Celui-ci pourra être intégré dans la proposition de déclaration simplifiée. Cela permettra d'épargner aux citoyens d'importantes tracasseries administratives à un moment qui est souvent loin d'être propice aux calculs d'imposition compliqués. Nous soutiendrons ainsi les citoyens confrontés à une situation pénible et leur assurerons un traitement conforme à leurs droits.

L'impôt des personnes physiques prévoit que les conjoints et les cohabitants légaux établissent, en règle générale, une déclaration commune. L'établissement d'une déclaration commune, au lieu d'une déclaration distincte, peut entraîner une réduction du taux d'imposition pour différentes raisons:

- 1) déclaration des revenus mobiliers et immobiliers selon le régime matrimonial choisi;
- 2) optimisation fiscale des dépenses (par exemple des intérêts et des amortissements en capital d'un emprunt);
- 3) application du quotient conjugal et revenu du conjoint aidant;
- 4) réduction fiscale pour les personnes à charge et selon les ressources, etc.

Par ailleurs, l'imposition distincte permet, dans certains cas, de réduire la pression fiscale. Par exemple, les personnes isolées avec un enfant à charge bénéficient d'une majoration de la quotité exemptée.

Le cadre légal actuel prévoit, conformément à l'article 126, § 3, du Code des impôts sur les revenus 1992 (ci-après: CIR 92), que le conjoint ou le cohabitant légal est tenu d'opter lui-même, au cours de l'année du

partner, zelf een keuze te maken voor een gemeenschappelijke in plaats van een afzonderlijke taxatie, indien dat tot een gunstiger taxatie leidt. Wanneer beide partners overleden zijn, dient deze keuze gemaakt te worden door de erfgenamen. Er wordt hierbij van uitgegaan dat men zelf de fiscaal meest gunstige situatie kan bepalen.

Deze keuze blijkt voor veel mensen zeer moeilijk. De overlevende partner of de erfgenamen worden immers verondersteld om zelf een simulatie te maken van de belastingberekening voor een afzonderlijke en een gezamenlijke aangifte. Voor die simulatie kunnen ze evenwel geen beroep doen op het publiek beschikbare *tax-on-web*. Ze dienen deze keuze op hun aangifte in de personenbelasting aan te duiden. Het is maar de vraag of de meeste burgers voldoende kennis hebben van de fiscaliteit om deze bewuste keuze te maken. In de praktijk blijken de meeste mensen geen initiatief te nemen en belanden ze in de fiscaal minder gunstige situatie van een afzonderlijke taxatie. Sommige mensen wenden zich tot een boekhoudkantoor om de fiscale simulatie uit te voeren.

Deze mensen zijn net geconfronteerd met het overlijden van hun partner. Dat is emotioneel al bijzonder zwaar en gaat sowieso gepaard met heel wat administratieve en financiële kopzorgen. Een fiscale simulatie kan er vaak niet bij. Een simulatie laten uitvoeren door een boekhouder kost bovendien vaak evenveel als de keuze voor de meest gunstige optie oplevert. Voor mensen die niet op de hoogte zijn van de gevolgen van die keuze, of een lage fiscale geletterdheid hebben, is het uitwerken van zo'n simulatie helemaal onmogelijk.

Het is vreemd dat de overheid op zo'n moment tijdens iemands leven de volledige verantwoordelijkheid van de keuze voor de gunstigste situatie bij de burger legt. De overheid is immers perfect in staat om het berekeningsprogramma van de personenbelasting – op basis van de informatie waarover ze beschikt – een simulatie te laten uitvoeren om na te gaan welke optie de meest voordelige is voor de burger. Dit zou ook geen unicum zijn. Bij de aanrekening van de toeslagen op de belastingvrije som gaat de overheid bij een gemeenschappelijke aanslag altijd twee berekeningen uitvoeren en automatisch de meest voordelige optie toepassen (cf. artikel 134, § 4, derde lid, WIB 92). Die werkwijze zou ook moeten worden toegepast bij het overlijden van een partner.

Dit voorstel van resolutie gelast de regering om bij het overlijden van een partner of van beide partners, waarbij

décès de son partenaire, pour une imposition commune au lieu d'une imposition distincte, si ce régime est plus avantageux. Lorsque les deux partenaires sont décédés au cours de la même année, ce choix doit être opéré par les héritiers. Ces dispositions supposent que les contribuables sont en mesure d'évaluer eux-mêmes la situation fiscale la plus avantageuse.

Or, ce choix s'avère difficile pour de nombreuses personnes. Le partenaire survivant ou les héritiers sont en effet censés réaliser une simulation du calcul de l'impôt en cas de déclaration distincte et de déclaration commune. Ils ne peuvent toutefois pas réaliser cette simulation à l'aide du site web public disponible *tax-on-web*. Ils doivent indiquer ce choix dans leur déclaration à l'impôt des personnes physiques. Il est permis de se demander si la majorité des citoyens maîtrisent suffisamment la fiscalité pour pouvoir opérer ce choix en connaissance de cause. En pratique, la majorité des contribuables semblent s'abstenir de toute initiative et sont dès lors imposés selon le régime fiscal moins avantageux de la déclaration distincte. Certains contribuables s'adressent à un cabinet comptable pour réaliser la simulation fiscale.

Les personnes visées viennent d'être confrontées au décès de leur partenaire. Cette situation est déjà particulièrement pénible sur le plan émotionnel et s'accompagne de toute manière de nombreuses tracasseries administratives et financières. Les intéressés ne sont souvent pas en mesure d'y ajouter une simulation fiscale. De surcroît, les honoraires facturés par un comptable équivalent souvent au montant supplémentaire obtenu grâce à l'imposition plus avantageuse. Quant aux personnes qui ignorent les conséquences de ce choix ou qui possèdent des connaissances fiscales limitées, la réalisation d'une simulation de ce type n'est nullement à leur portée.

Il est curieux que l'autorité délègue au citoyen, à un tel moment de sa vie, l'entière responsabilité d'opter pour la situation la plus avantageuse. En effet, l'autorité est parfaitement capable – sur la base des informations dont elle dispose – de réaliser une simulation dans le programme de calcul de l'impôt des personnes physiques afin d'identifier le régime le plus avantageux pour le citoyen. Cette démarche ne serait pas non plus une première. Lors de l'imputation des suppléments à la quotité du revenu exemptée d'impôt, l'autorité réalise toujours deux calculs dans le cadre d'une imposition commune et elle accorde automatiquement le régime le plus avantageux (conformément à l'article 134, § 4, alinéa 3, du CIR 92). Il conviendrait d'appliquer également cette méthode de travail lors du décès d'un partenaire.

La présente proposition de résolution demande au gouvernement, lorsqu'un partenaire ou les deux partenaires

in het jaar voor het overlijden een gemeenschappelijke aangifte werd ingediend, de administratie automatisch de fiscaal meest gunstige optie te laten adviseren: hetzij een gemeenschappelijke aanslag of een afzonderlijke aanslag voor het jaar van het overlijden.

Dit kan eenvoudig gebeuren door de mensen in dit geval steeds een gemeenschappelijke aangifte te laten indienen, zoals ze reeds gewoon waren, en het berekeningsprogramma steeds twee berekeningen te laten maken, waarna automatisch de meest gunstige optie wordt geadviseerd.

Een bijkomend voordeel is dat burgers die tijdens voorgaande jaren een voorstel voor vereenvoudigde aangifte ontvingen, na het overlijden op dezelfde manier kunnen worden geholpen. In de huidige situatie, waarbij er een expliciete keuze moet worden gemaakt, is een voorstel voor vereenvoudigde aangifte bij het overlijden van een partner immers nooit mogelijk. Door de verplichting van dit advies zal dat wel het geval zijn.

Door deze aanpassing nemen we een grote administratieve last weg bij de burger op een van de moeilijkste momenten in diens leven. We leggen de administratieve last voor de berekening van de belastingen zoveel als mogelijk waar ze hoort, bij de overheid.

Achraf El Yakhoulfi (Vooruit)
Jan Bertels (Vooruit)
Anja Vanrobaeys (Vooruit)

décèdent et qu'une déclaration commune a été introduite au cours de l'année précédant le décès, de faire en sorte que l'administration conseille automatiquement le régime fiscal le plus avantageux: soit une imposition commune, soit une imposition distincte pour l'année de la survenance du décès.

Cette réforme peut être mise en œuvre simplement en s'appuyant sur la procédure suivante: les personnes visées introduiront toujours, en l'occurrence, une déclaration commune, comme elles en avaient l'habitude, et le programme fiscal effectuera systématiquement deux calculs, après quoi le régime le plus favorable sera automatiquement conseillé.

Cette solution présente l'avantage supplémentaire que les citoyens ayant reçu, au cours des années précédentes, une proposition de déclaration simplifiée pourront être aidés de la même manière après le décès. Dans la situation actuelle, qui requiert un choix explicite, une proposition de déclaration simplifiée ne pourra en effet jamais être transmise lors du décès d'un partenaire, ce qui sera en revanche le cas lorsque ce conseil sera rendu obligatoire.

Au travers de cette modification, nous épargnons au citoyen une charge administrative importante à l'un des moments les plus pénibles de sa vie. Nous confions en outre autant que possible la charge administrative du calcul des impôts à l'instance appropriée, à savoir l'administration.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS,

A. overwegende dat de gevolgen van de keuze tussen een gemeenschappelijke en afzonderlijke aangifte in het jaar na het overlijden van een of beide echtgeno(o)t(e) of wettelijk samenwonende partner – zoals bepaald in artikel 126, § 3, WIB 92 – voor de overlevende partner, of in voorkomend geval de erfgena(a)m(en) onbekend zijn of als zeer complex worden ervaren;

B. overwegende dat deze categorie belastingplichtigen daardoor niet steeds de meest gunstige taxatie bekomt, op een zeer moeilijk moment in het leven;

C. overwegende dat het gevolg van de keuze voor een gemeenschappelijke of een afzonderlijke aangifte een aanzienlijk verschil in verschuldigde belastingen kan betekenen voor de overlevende partner of de erfgena(a)m(en);

D. overwegende dat in de overgrote meerderheid van de belastingplichtigen de keuze tussen een afzonderlijke of een gemeenschappelijke aanslag eenvoudig door de administratie zou kunnen worden vastgesteld, door de administratie beide scenario's te laten berekenen en het meest gunstige scenario aan de belastingplichtige voor te leggen;

E. gelet op het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 ter ondersteuning van belastingplichtigen bij het invullen van de aangifte in de personenbelasting voor het jaar van het overlijden (DOC 55 3778/001) dat wordt hernomen in het wetsvoorstel van de heer Joris Vandenbroucke, mevrouw Anja Vanrobaeys en de heer Achraf El Yakloufhi en de daarbij horende amendementen (DOC 56 0120/001 en 002);

F. gelet op het positieve advies vanwege het *Institute for tax advisors and accountants* (ITAA) van 28 februari 2024 op voornoemd wetsvoorstel dat het voorstel volledig ondersteunt;

G. gelet op het advies van de Federale Overheidsdienst Financiën van 8 april 2024 op voornoemd wetsvoorstel en het bijkomende advies van 17 januari 2025 dat de amendementen behandelt;

VERZOEKT DE FEDERALE REGERING:

1. om de overlevende partner dan wel de erfgenamen, de algemene legatarissen of de begiftigden maximaal

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

LA CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS,

A. considérant que le partenaire survivant ou, le cas échéant, l'héritier ou les héritiers ignorent ou jugent trop complexes les conséquences du choix entre la déclaration commune et la déclaration distincte, opéré en vertu de l'article 126, § 3, du Code des impôts sur les revenus 1992, pour l'année du décès de l'un des conjoints ou des deux conjoints ou d'un cohabitant légal;

B. considérant que cette catégorie de contribuables n'est pas toujours soumise au régime d'imposition le plus favorable, à un moment particulièrement pénible de leur existence;

C. considérant que les conséquences du choix en faveur d'une déclaration commune ou d'une déclaration distincte peuvent entraîner une différence considérable à l'égard de l'impôt dû par le partenaire survivant, l'héritier ou les héritiers;

D. considérant que, pour l'immense majorité des contribuables, le choix entre l'imposition distincte et l'imposition commune pourrait être aisément proposé par l'administration en la chargeant de calculer les résultats des deux modes d'imposition et de soumettre le mode d'imposition le plus favorable au contribuable;

E. vu la proposition de loi modifiant le Code des impôts sur les revenus 1992 en vue d'aider les contribuables à remplir la déclaration à l'impôt des personnes physiques pour l'année du décès du conjoint (DOC 55 3778/001), reprise dans la proposition de loi de M. Joris Vandenbroucke, Mme Anja Vanrobaeys et M. Achraf El Yakloufhi et dans les amendements y afférents (DOC 56 0120/001 et 002);

F. vu l'avis positif de l'Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables (ITAA) du 28 février 2024 soutenant pleinement la proposition de loi précitée;

G. vu l'avis du Service public fédéral Finances du 8 avril 2024 sur la proposition de loi précitée et l'avis complémentaire du 17 janvier 2025 sur les amendements y afférents;

DEMANDE AU GOUVERNEMENT FÉDÉRAL:

1. de faciliter au maximum le choix à opérer par le partenaire survivant, par les héritiers ou par les légataires

te ontlasten bij het maken van de keuze tussen een gemeenschappelijke of een afzonderlijke aangifte in het aanslagjaar van ontbinding van het huwelijk of de wettelijke samenwoning door overlijden, zoals bepaald in artikel 126, § 3, WIB 92;

2. om de bevoegde administratie de opdracht te geven om voor deze categorie van belastingplichtigen zowel de afzonderlijke als de gemeenschappelijke aanslag te onderzoeken en te berekenen, en vervolgens de aanslag met het meest gunstige eindsaldo van de verschuldigde of terug te storten belastingen met betrekking tot dat aanslagjaar aan te bieden aan de overlevende partner dan wel aan de erfgenamen of de algemene legatarissen;

3. hierbij rekening te houden met alle gekende gegevens waarover de administratie reeds beschikt en gebruik kan van maken;

4. om deze berekening en het aanbod aan de belastingplichtige maximaal te integreren in het voorstel van vereenvoudigde aangifte en in de bestaande IT-toepassingen, zoals *tax-on-web*;

5. om er tegelijkertijd over te waken dat hiermee gezins de keuzevrijheid van de overlevende partner, de erfgenamen, de algemene legatarissen of de begiftigden om af te wijken van het aanbod van de administratie in het gedrang komt. Om die keuzevrijheid ook proactief te gaan bevorderen door de belastingplichtige te informeren via helder en eenvoudig taalgebruik, en door het aanbieden van de contactgegevens voor een informatief onderhoud in een begeleidend schrijven;

6. om aan de bevoegde administratie de benodigde budgetten toe te kennen voor de implementatie van de vereiste personeels- en IT-infrastructuurwijzigingen, zonder andere geplande projecten van de bevoegde administratie in het gedrang te brengen;

7. om deze hervorming voor te stellen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers met het oog op de invoering van de nieuwe maatregelen op 1 januari van het aanslagjaar 2027;

8. om daarnaast in de toekomst blijvend aandacht te hebben voor de administratieve vereenvoudiging van de fiscale regelgeving, waarop de vereenvoudiging van de aangifte logischerwijs volgt.

14 februari 2025

Achraf El Yakhoulfi (Vooruit)
Jan Bertels (Vooruit)
Anja Vanrobaeys (Vooruit)

ou donataires universels entre une déclaration commune et une déclaration distincte pour l'exercice d'imposition au cours duquel la dissolution par décès du mariage ou de la cohabitation légale est intervenue, tel que prévu à l'article 126, § 3, du CIR 92;

2. de charger l'administration compétente d'examiner et de calculer à la fois l'imposition commune et l'imposition distincte pour cette catégorie de contribuables, puis de proposer au partenaire survivant, aux héritiers ou aux légataires universels l'imposition présentant, pour cet exercice d'imposition, le solde final des impôts dus ou à rembourser le plus avantageux;

3. de tenir compte, à cet égard, de toutes les données connues dont l'administration dispose déjà et peut faire usage;

4. d'intégrer au maximum ce calcul et la proposition adressée au contribuable dans la proposition de déclaration simplifiée et dans les applications informatiques existantes, comme *tax-on-web*;

5. de veiller dans le même temps à ne pas porter atteinte à la liberté du partenaire survivant, des héritiers ou des légataires ou donataires universels de refuser la proposition de l'administration; de promouvoir également cette liberté de choix de manière proactive en informant le contribuable concerné dans un langage simple et clair, et en lui transmettant, dans un courrier d'accompagnement, les coordonnées nécessaires pour obtenir un entretien informatif;

6. d'accorder à l'administration compétente les budgets nécessaires pour la mise en œuvre des modifications requises en matière de personnel et d'infrastructure informatique, sans pour autant compromettre ses autres projets en cours;

7. de présenter cette réforme à la Chambre des représentants dans le but de faire entrer ces nouvelles mesures en vigueur le 1er janvier de l'exercice d'imposition 2027;

8. de rester en outre attentif, à l'avenir, à la simplification administrative de la réglementation fiscale, qui entraînera logiquement une simplification de la déclaration fiscale.

14 février 2025